

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000674

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №16/01-05 12 березня 2024 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасова Вікторія Анатоліївна

2. Victoria A. Tarasova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1250-2027

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 15-02-2024

Спеціальність за освітою: Управління навчальним закладом

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4455

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.37

Тема дисертації:

1. Розвиток професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації вчителів України (кінець XX – початок XXI ст.)
2. The development of teachers' professional competence in the advanced training system of Ukraine at the end of the XXth century and the beginning of the XXIst century

Реферат:

1. У дисертації вперше комплексно досліджено розвиток професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації України (кінець XX – початок XXI ст.); систематизовано науково-педагогічне знання України (кінець XX – початок XXI ст.) щодо сутності та структури професійної компетентності вчителів; розроблено історико-педагогічну періодизацію становлення системи підвищення кваліфікації за обґрунтованими критеріями; схарактеризовано особливості розвитку професійної компетентності вчителів та його науково-методичного супроводу в системі підвищення кваліфікації України в досліджуваний період; визначено перспективи використання актуального історикопедагогічного досвіду розвитку професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації України XXI століття; уточнено дефініції:

«науково-методичний супровід», «розвиток професійної компетентності у системі підвищення кваліфікації вчителів» (як складника системи підвищення кваліфікації України). З'ясовано, що уявлення про професійну компетентність учителя із часом значно змінювалися: від педагогічної спрямованості педагогічного працівника, його професійно важливих якостей до визначення сутності джерел педагогічної творчості й аналізування психологічних основ професійної діяльності. Розширено та доповнено уявлення про розвиток професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації України (кінець XX – початок XXI ст.), про доцільність науково-методичного супроводу вчителів у системі підвищення кваліфікації, роль консультантів центру професійного розвитку педагогічних працівників у розвитку професійної компетентності вчителів. Подальшого розвитку набули положення, що розкривають особливості розвитку професійної компетентності вчителів і джерельної бази дослідження з організації науково-методичного супроводу розвитку професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації. До наукового обігу введено невідомі та маловідомі архівні джерела, історичні факти, відомості про розвиток професійної компетентності вчителів та їх науково-методичного супроводу в системі підвищення кваліфікації України наприкінці XX – на початку XXI століття – матеріали Центрального державного архіву вищих органів влади України (Ф. 166. Оп. 9. Сп. 1359; Ф. 166. Оп. 10 Сп. 1167; Ф. 166. Оп. 15. Сп. 15, 17; Ф. 166. Сп. 7. Арк. 55–57; Ф. 5133, Ф. 4623, опис 13, Ф. 2717). Отримані в дисертаційному дослідженні результати було апробовано та впроваджено в освітній процес закладів післядипломної педагогічної освіти, закладів вищої освіти та центру професійного розвитку педагогічних працівників. Провідні положення дисертаційного дослідження стали підґрунтям для надрукованих науково-методичних праць. Опубліковано «Рекомендації для центрів професійного розвитку педагогічних працівників, закладів післядипломної освіти та органів місцевого самоврядування щодо розвитку професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації»; професійний довідник «Професійний розвиток вчителя: нові перспективи і виклики», отримав практичне застосування серед вчителів. Здійснений історико-теоретичний аналіз архівних джерел, нормативно-правових актів, наукової літератури щодо розвитку професійної компетентності вчителів у системі підвищення кваліфікації України (кінець XX – початок XXI століття) надав можливість встановити, що зміни в суспільно-політичному житті країни в кінці XX – на початку XXI ст. зумовили трансформацію системи підвищення кваліфікації України й висунули нові вимоги до праці та професійної компетентності вчителів. Встановлено, що підвищення кваліфікації відійшло від радянської системи освіти, стало найбільш ефективною формою навчання завдяки оновленню законодавчої бази, впровадженню інноваційних ідей, моделей, підходів, вивченню й запровадженню закордонного досвіду, що, у свою чергу, розширювало межі професійної компетентності вчителів, створювало можливість оволодіння новими функціональними обов'язками і сприяло якісному виконанню професійних обов'язків. Вище зазначене дало підстави виокремити три етапи розвитку системи підвищення кваліфікації кінця XX – початку XXI ст.: перший етап (1984–1990) – розвиток теоретичних засад підвищення кваліфікації педагогічних працівників за часів Радянської України; другий етап (1991–2001) – деідеологізація та оновлення національної системи освіти; третій етап (2002–2020) – випереджальний та інноваційний розвиток системи підвищення кваліфікації, забезпечення саморозвитку й самоствердження особистості. Виявлено тенденції розвитку системи підвищення кваліфікації за визначеними критеріями. Схарактеризовано термінологічне поле поняття професійна компетентність учителя як інтегроване цілісне соціально-педагогічне явище, яке забезпечує системний характер професійного розвитку вчителя. Практичне значення одержаних результатів полягає у впровадженні історико-педагогічного досвіду розвитку професійної компетентності вчителів під час їх науково-методичного супроводу в системі підвищення кваліфікації.

2. In the dissertation, at first, the development of the teachers' professional competence in the advanced training system of Ukraine (the end of the XXth - the beginning of the XXIst) was comprehensively investigated; scientific and pedagogical knowledge of Ukraine (late XXth - early XXIst) regarding the essence and structure of teachers' professional competence was systematized; historical and pedagogical periodization was developed according to substantiated criteria; the peculiarities of the development of teachers' competence and its scientific and methodological support in the advanced training system development of Ukraine in the studied period are

characterized; the prospects of using historical and pedagogical experience in the development of teachers' competence in the advanced training system of Ukraine of the XXIst are determined; "the development of professional competence in the advanced training system of teachers" have been clarified; It was found that ideas about the competence of a teacher changed significantly over time: from the pedagogical orientation of a teacher, his professional qualities to the definition of the essence of creativity and the analysis of the psychological foundations of activity. The idea of the development of teachers' competence in the advanced training system of Ukraine (the end of the XXth - the beginning of the XXIst), the feasibility of scientific and methodical support of teachers in the advanced training system. Provisions that reveal the peculiarities of the development of teachers' competence and the source base of research on the organization for the development of teachers' professional competence in the system have gained further development. Unknown and littleknown archival sources, historical facts, information on the teachers' professional competence development and their scientific and methodological support in the advanced training system of Ukraine at the end of the XXth - the beginning of the XXIst - materials of the Central State Archive of the Higher Authorities of Ukraine (F. 166). Op. 9. Sp. 1359; F. 166. Op. 10 Sp. 1167; F. 166. Op. 15. Sp. 15, 17; F. 166. Sp. 7. Ark. 55-57; F. 5133, F. 4623, description 13, F. 2717) have been introduced into the scientific circulation. The results in the dissertation research were tested and implemented in the educational process of institutions of postgraduate pedagogical education. The leading provisions of the dissertation research became the basis for printed scientific and methodical works. "Recommendations for centers of professional development of pedagogical workers, post-graduate education institutions and local self-government bodies" was published; professional guide "Professional development of a teacher: new perspectives and challenges" which received practical application among teachers. The historical analysis of archival sources, normative legal acts and scientific literature on the development of teachers' professional competence in the advanced training system of Ukraine (end of the XXth - beginning of the XXIst) made it possible to establish that changes in the social and political life of the country at the end of the XXth - at the beginning of the XXIst led to the transformation of advanced training system of Ukraine and put forward new requirements for the work and teachers' competence. It was established that advanced training shifted away from the education system and became the most effective form of education thanks to the updating of the legislative framework, the introduction of innovative ideas, models, the study, which, in turn, expanded the boundaries of the teachers' professional competence, created the possibility of mastering new functional duties and contributed to the quality performance of professional duties. The above-mentioned gave reason to identify three stages of the advanced training system development. at the end of the XXth and the beginning of the XXIst: The first stage (1984-1990) is the development of the theoretical foundations of the advanced training of pedagogical workers during the times of Ukraine. The second stage (1991-2001) is the de-ideologization and renewal of the national education system. The third stage (2002-2020) is the anticipatory and innovative development of the advanced training system ensuring self-development and self-affirmation of the individual. The terminological field of the concept of a teacher professional competence is characterized as an integrated whole socio-pedagogical phenomenon that ensures the systemic character of the teacher's development. The practical significance of the obtained results lies in the implementation of the historical and pedagogical experience of the development of teachers' professional competence during their scientific and methodological support in the advanced training system.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Tarasova V. Digitalization of education as a condition for teacher professional development. Scientific Journal of Poloniyna Academy. 2020. № 38. P. 227–233.
- Тарасова В. Професійний розвиток учителів у системі підвищення кваліфікації: історичний аспект. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. Вип. 71. Т. 1. С. 70–74.
- Tonne O., Varetska O., Khaustova O., Tarasova V. Organizing of Independent Cognitive Activity of Teachers in the Context of Didactics and Neuroscience. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. 2021. № 12 (2). P. 139–160. (Web of Science)
- Тарасова В. Розвиток професійної компетентності вчителів в умовах територіальних громад. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. 2022. Вип. 2 (29). С. 181–189.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U006709

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коробченко Ангеліна Анатоліївна
2. Anhelina A. Korobchenko

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2428-9262

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білик Надія Іванівна

2. Nadiya I. Bilyk

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2344-5347

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

Код за ЄДРПОУ: 22518134

Місцезнаходження: вул. Соборності, 64-ж, Полтава, Полтавський р-н., 36014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Любченко Надія Василівна

2. Nadiia Liubchenko

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4247-340X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад вищої освіти "Університет менеджменту освіти"

Код за ЄДРПОУ: 35830447

Місцезнаходження: вул. Січових стрільців, буд. 52-а, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сущенко Лариса Олександрівна

2. Larysa O. Sushchenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6119-9151

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Осадча Катерина Петрівна

2. Ekaterina P. Osadchaya

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0653-6423

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Сегеда Наталя Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Сегеда Наталя Анатоліївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Григор'єва Яна Вікторівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна